



---

*Situace žáků s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka – opakovaný monitoring na pražských základních školách a pilotáž v rámci České republiky.*

Konference NPI ČR Přijímáme, začleňujeme a vzděláváme děti/žáky cizince V, 14/10/2021

Mgr. Yana Leontiyeva, Ph.D.  
Mgr. Blanka Tollarová, Ph.D.  
RNDr. Mgr. Renáta Mikešová, Ph.D.





# Projekt Škola jako integrační partner (INTEGRÁČEK), 2019 - 2021

*Zadavatel: Technologická agentura ČR (TA ČR), Program ÉTA 2*  
*Příjemce: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.*  
*Aplikační garant: Hlavní město Praha*

## **Cíle projektu:**

- Zmapovat integraci dětí s OMJ na pražských školách,
- Shromáždit příklady dobré praxe,
- Identifikovat problematické oblasti na straně škol, rodičů a žáků,
- Navrhnout a odzkoušet nástroj na monitoring situace v oblasti vzdělávání dětí s OMJ.

# Online dotazníková šetření 2019/2020, 2020/2021

- 1. vlna monitoringu: listopad – prosinec 2019, dosběr: březen 2020

	Praha celkem	Školy oslovené pro výzkum	Zúčastněné školy	Návratnost dotazníků / % reprezentovaných žáků
Počet ZŠ v Praze	291	250	198	79,2 %
Počet žáků na ZŠ	108 732	105 565	84245	79,8 %
Počet žáků cizinců na ZŠ	9 659	9 498	7 489	78,8 %

- 2. vlna monitoringu: prosinec 2020 – duben 2021

	Praha celkem	Školy oslovené pro výzkum	Zúčastněné školy	Návratnost dotazníků / % reprezentovaných žáků
Počet ZŠ v Praze	293	259	179	68,7 %
Počet žáků na ZŠ	110 977	108 968	76 904	70,6 %
Počet žáků cizinců na ZŠ	10 189	10 065	7 122	70,8 %

# Výsledky výzkumu: počty žáků s OMJ na zúčastněných školách v Praze

	Všechny pražské ZŠ			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu						
	počet škol (oslovené)	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	počet žáků cizinců	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ	% žáků s OMJ (obě vlny, 155 ZŠ)
<b>2019/2020</b>	<b>291</b> (250)	<b>108 732</b>	<b>8,9%</b>	<b>198</b>	<b>84 245</b>	<b>7 489</b>	<b>8,9%</b>	<b>5 112</b>	<b>6,1%</b>	<b>6,0%</b>
<b>2020/2021</b>	<b>293</b> (259)	<b>110 977</b>	<b>9,2%</b>	<b>179</b>	<b>76 904</b>	<b>7 122</b>	<b>9,3%</b>	<b>5 118</b>	<b>6,7%</b>	<b>6,7%</b>

# Žáci s OMJ ve vybraných krajích – šetření META, jaro 2021

ZŠ	Všechny oslovené ZŠ (2020/2021)			ZŠ, které se zúčastnily výzkumu (2020/2021)				
	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet škol	počet všech žáků	% žáků cizinců	počet žáků s OMJ	% žáků s OMJ
Středočeský kraj	50	16 681	5,7%	31	10 372	5,1%	386	3,7%
Pardubický kraj	50	18 658	3,3%	36	12 783	3,1%	245	1,9%
Jihomoravský kraj	50	19 858	5,2%	21	8 824	6,9%	224	2,5%
Moravskoslezský kraj	50	15 452	2,2%	17	6 599	1,5%	84	1,3%
<b>Celkem</b>	<b>200</b>	<b>70 649</b>	<b>4,2%</b>	<b>105</b>	<b>38 578</b>	<b>4,3%</b>	<b>939</b>	<b>2,4%</b>

	Vybrané kraje celkem	Školy oslovené pro výzkum	Zúčastněné školy	Návratnost dotazníků / % reprezentovaných žáků	Podíl ze všech škol
Počet ZŠ	1 746	200	105	52,5%	6,0%
Počet žáků na ZŠ	395 883	70 649	38 578	54,6%	9,7%
Počet žáků cizinců na ZŠ	8 122	2 941	1 641	55,8%	20,2%

## Podíl žáků cizinců na ZŠ ve vybraných krajích ČR

podíl cizinců na ZŠ	všechny ZŠ	%
<b>Jihomoravský kraj</b>	<b>486</b>	<b>100%</b>
0 %	199	41%
0-05 %	252	52%
05-10 %	26	5%
10-15 %	3	1%
15+ %	6	1%
<b>Moravskoslezský kraj</b>	<b>443</b>	<b>100%</b>
0 %	228	51%
0-05 %	201	45%
05-10 %	11	2%
10-15 %	2	0%
15+ %	1	0%
<b>Pardubický kraj</b>	<b>250</b>	<b>100%</b>
0 %	133	53%
0-05 %	107	43%
05-10 %	8	3%
10-15 %	2	1%
<b>Středočeský kraj</b>	<b>567</b>	<b>100%</b>
0 %	155	27%
0-05 %	338	60%
05-10 %	52	9%
10-15 %	15	3%
15+ %	7	1%
<b>Celkový součet</b>	<b>1746</b>	

# Definice jazykových úrovní v dotazníku

## 2019/2020:

- **NEDOMLUVÍ** se česky
- česky se **DOMLUVÍ S POMOCÍ**
- česky se **DOMLUVÍ BEZ POMOCI**, ale mají určité problémy s českým jazykem např. v odborných předmětech
- + navíc: počty žáků s OMJ, kteří česky **mluví perfektně**

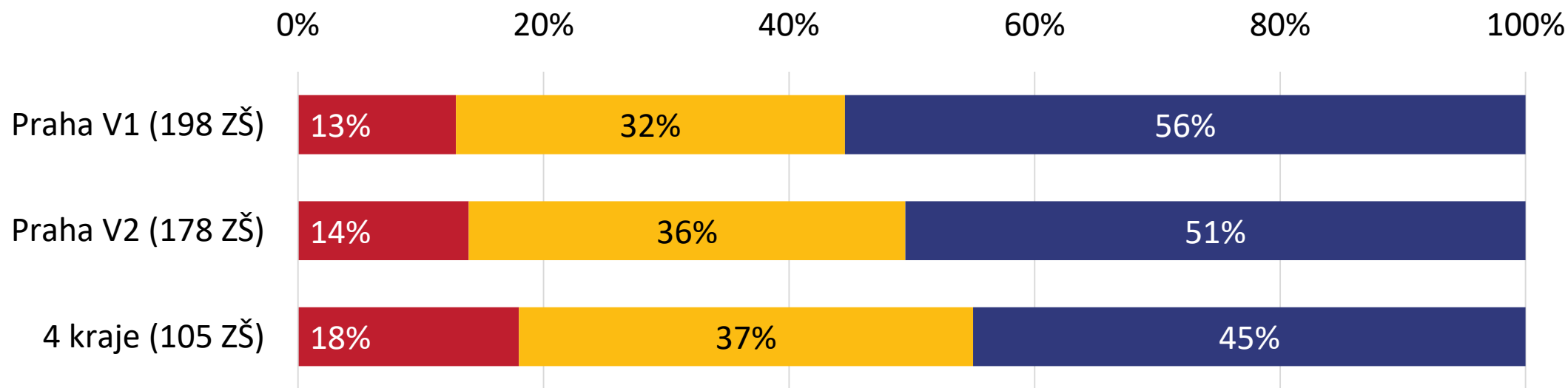
## 2020/2021:

- **NEDOMLUVÍ** se česky a potřebovali by **INTENZIVNÍ JAZYKOVOU PODPORU** (více než 5 hodin výuky ČDJ týdně, případně vyčlenění z běžné výuky).
- česky se **DOMLUVÍ S POMOCÍ** a potřebovali by **STŘEDNÍ JAZYKOVOU PODPORU** (2-5 hodin výuky ČDJ týdně + podporu v běžné výuce)
- česky se **DOMLUVÍ BEZ POMOCI**, ale potřebovali by **OBČASNOU JAZYKOVOU PODPORU** (v rozsahu do 2 hodin týdně, např. při porozumění akademickému a oborovému jazyku v naučných předmětech)
- + navíc: počty žáků s OMJ, kteří česky **mluví perfektně**

# Žáci s OMJ podle úrovně češtiny a míry potřebné podpory – porovnání Praha a ČR

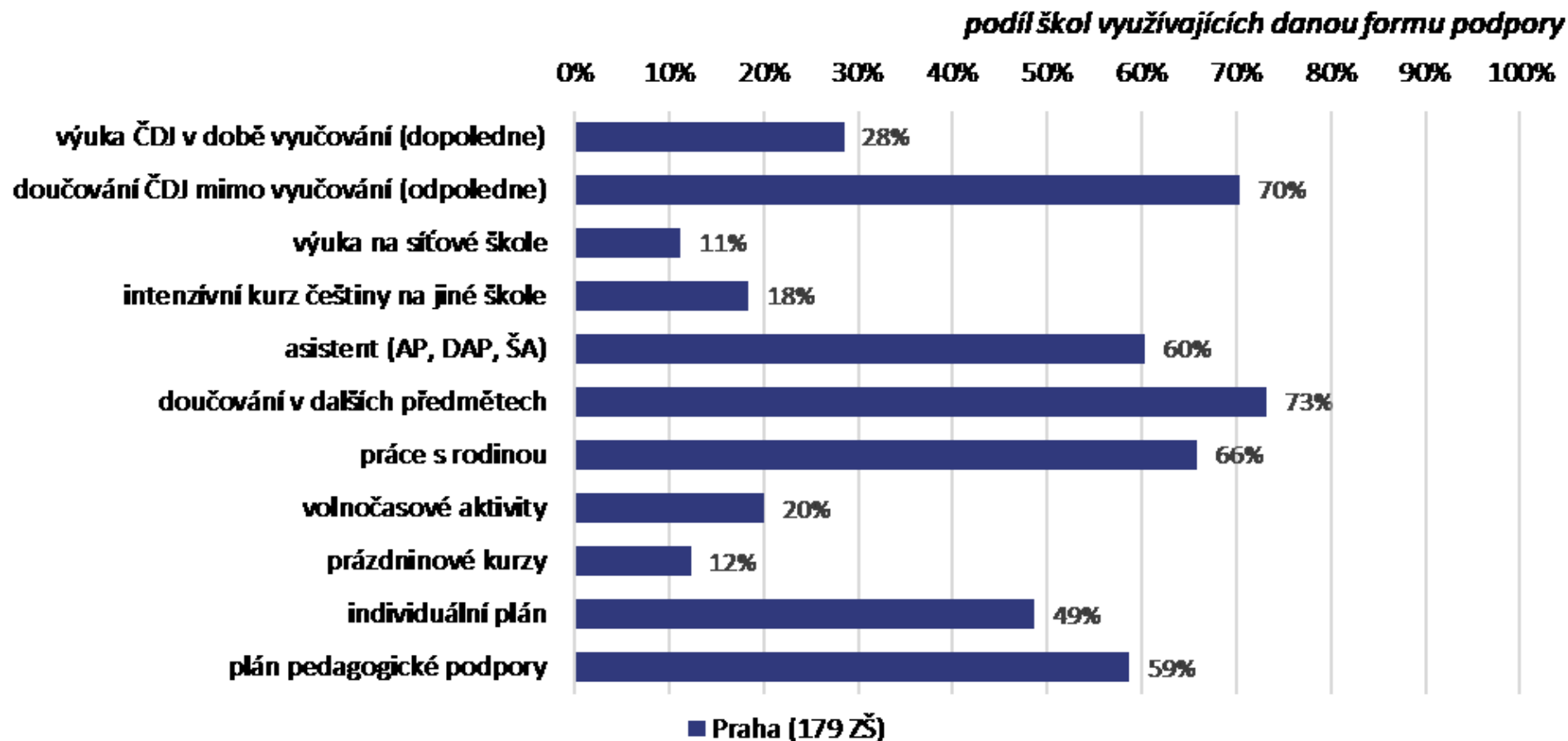
## Rozložení žáků s OMJ podle úrovně znalosti češtiny

- NEDOMLUVÍ se česky a potřebovali by INTENZIVNÍ podporu
- DOMLUVÍ SE S POMOCÍ a potřebovali by STŘEDNÍ podporu
- DOMLUVÍ SE BEZ POMOCI a potřebovali by OBČASNOU podporu





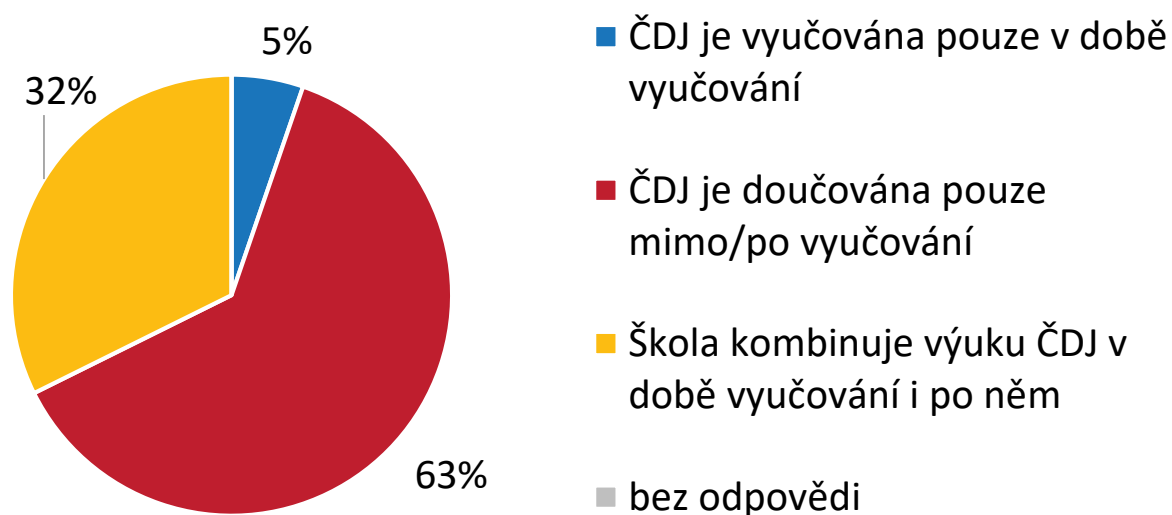
# Typy podpory žáků s OMJ na školách



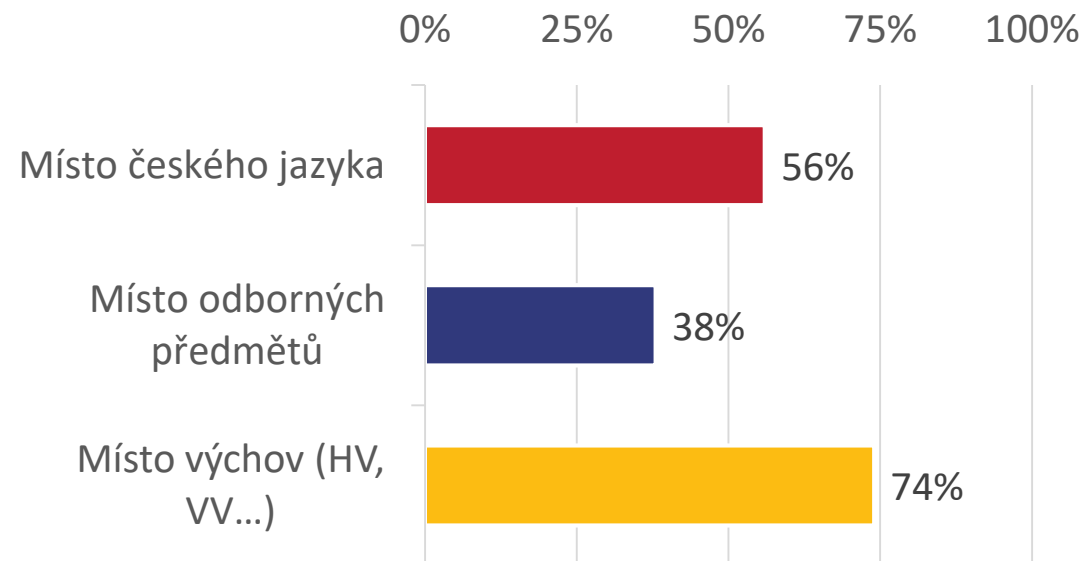
# Výsledky výzkumu: Jaká podpůrná opatření školy využívají?

Doučování češtiny probíhá na 77 % ZŠ v Praze.

Kdy probíhá výuka ČDJ?



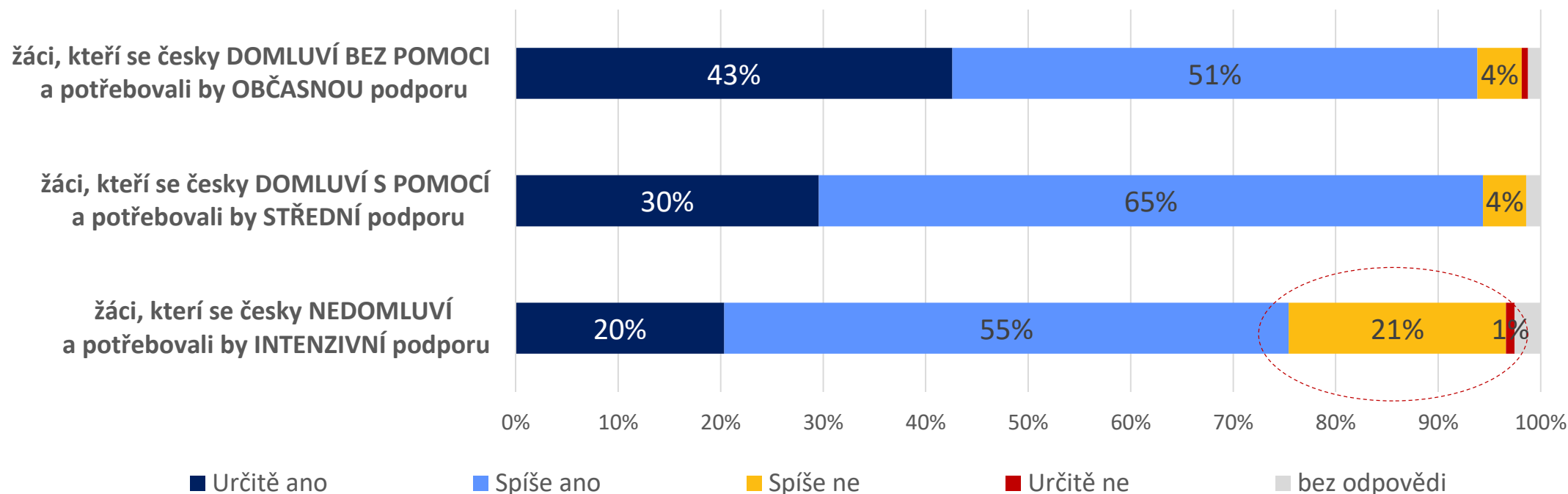
Místo kterých předmětů probíhá dopolední výuka ČDJ?



Zdroj: Výzkum základních škol v Praze, 2020/2021

# Výsledky výzkumu: Intenzita podpory vzhledem k potřebám žáků

Daří se podporovat žáky s OMJ podle jejich potřeb a jazykové úrovně?

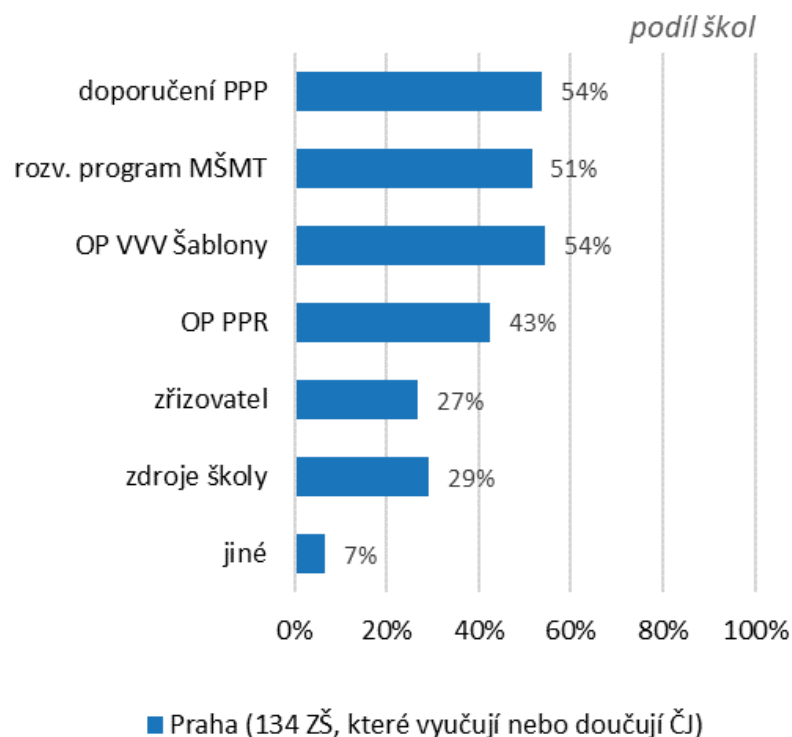


Zdroj: Výzkum základních škol v Praze, 2020/2021, N = 179

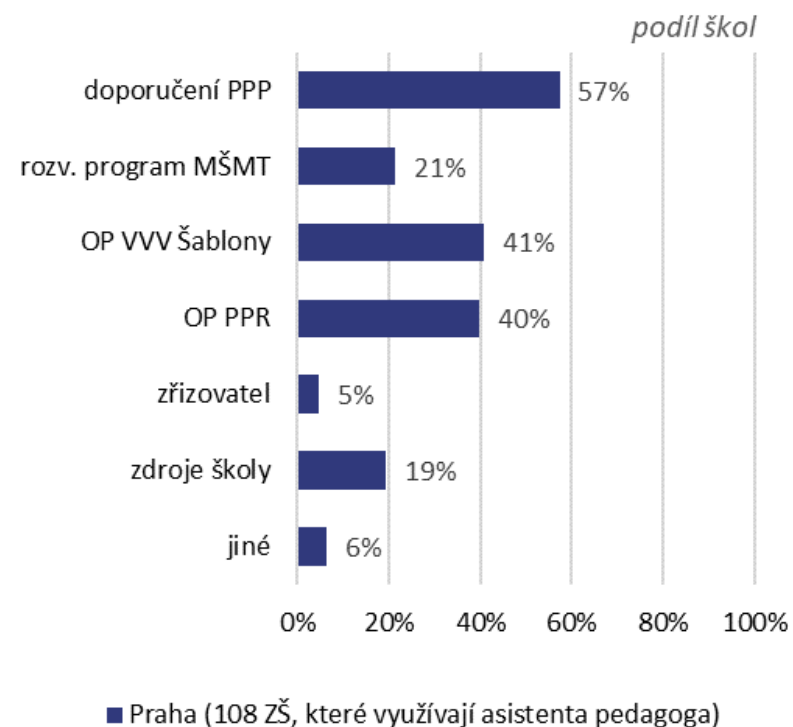
Poznámka: Graf zahrnuje jen školy, které mají žáky s uvedenou jazykovou úrovní a potřebou podpory, tj. bez odpovědi „takové žáky u nás nemáme“

# Výsledky výzkumu: Financování podpory žáků

Zdroj financí na doučování ČJ\*



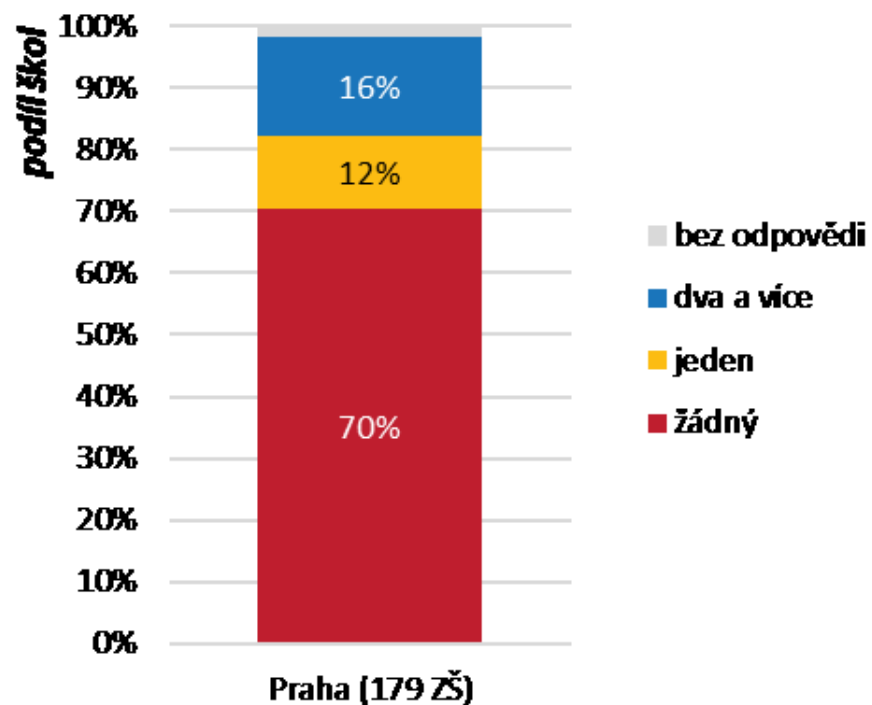
Zdroj financí na asistenty\*\*



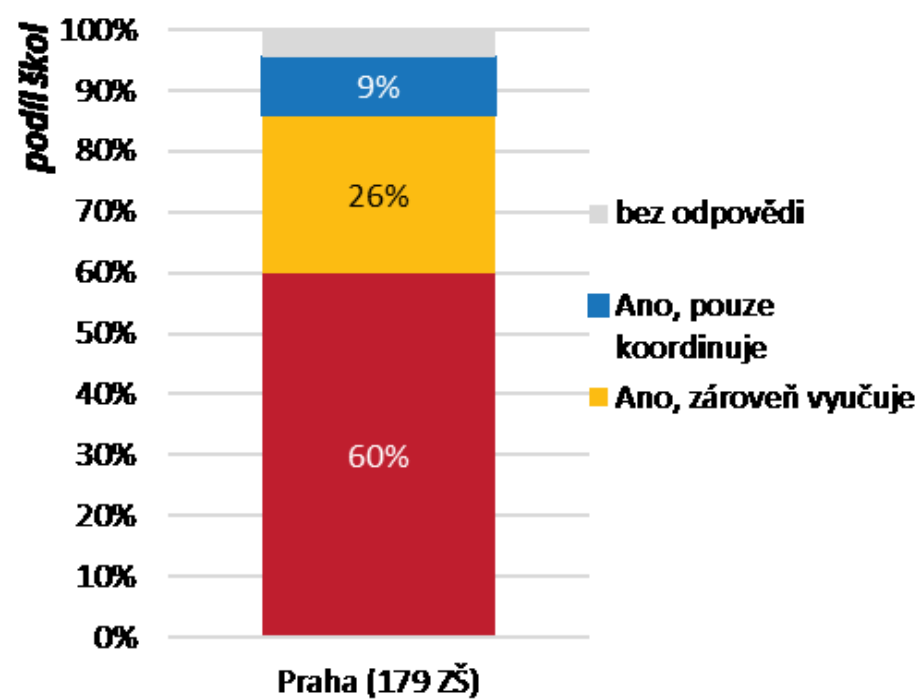
Zdroj: Výzkum základních škol v Praze, 2020/2021

# Výsledky výzkumu: Učitel specialista na výuku ČDJ a koordinátor inkluze

**Kolik učitelů specialistů pro výuku ČDJ pracuje na škole?**



**Máte na škole koordinátora integrace/inkluze?**



Zdroj: výzkum zřízení škol v Praze, 2020/2021



## Závěrem

- **3. vlna monitoringu 2021/2022 na pražských základních školách**, začátek zjišťování listopad 2021
- V jednání nově **otázky ohledně nového systému financování** a organizace jazykové přípravy pro žáky cizince
- Ve spolupráci s NPI ČR a s jeho krajskými koordinátory center podpory proběhne monitoring i na základních školách v ostatních krajích ČR – listopad 2021; výsledky monitoringu budou zpracovány v podobě základních statistik a **budou k dispozici NPI ČR**
- **Závěrečná konference projektu** Škola jako integrační partner bude **30.11.2021 odpoledne (online)**, kde podrobně představíme výsledky celého výzkumu



Mgr. Yana Leontiyeva, Ph.D.

Mgr. Blanka Tollarová, Ph.D.

RNDr. Mgr. Renáta Mikešová, Ph.D.

[yana.leontiyeva@soc.cas.cz](mailto:yana.leontiyeva@soc.cas.cz)

[blanka.tollarova@gmail.com](mailto:blanka.tollarova@gmail.com)

[renata.mikesova@soc.cas.cz](mailto:renata.mikesova@soc.cas.cz)

